

**UCHWAŁA NR XXIX/285/2022
RADY GMINY FABIANKI
z dnia 31 sierpnia 2022 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej
dla Gminy Fabianki na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Fabianki na lata 2022 – 2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Fabianki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Wiceprzewodniczący Rady Gminy
Fabianki

Artur Stroiński

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY FABIANKI
NA LATA 2022 - 2026**

FABIANKI 2022

SPIS TREŚCI

- I. WPROWADZENIE**
- II. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ**
- III. CELE PROGRAMU**
- IV. ODBIORCY PROGRAMU**
- V. PLANOWANE DZIAŁANIA W RAMACH PAL**
- VI. NARZĘDZIA PRACY**
- VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY**
- VIII. REALIZATORZY PROGRAMU**
- IX. FINANSOWANIE PROGRAMU**
- X. MIEJSCE I OKRES REALIZACJI**
- XI. MONITORING I EWALUACJA**

I. WPROWADZENIE

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu jest jednym z podstawowych celów polityki społecznej prowadzonej przez Rząd przy współpracy samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest możliwe dzięki budowaniu systemu aktywnej integracji. Jednym z narzędzi realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej jest tworzenie i wdrażanie Programu Aktywności Lokalnej.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Fabianki zwany dalej PAL jest dokumentem do realizacji zadań wynikających z art. 110 ust. 10 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2268). Uwzględniając potrzeby społeczne - opracowuje się i wdraża lokalne programy pomocy społecznej w celu rozwoju i upowszechniania aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest trafnym i potrzebnym przeciwdziałaniem na bezustannie nasilające się zjawisko wzrostu zróżnicowanych problemów społecznych.

Program Aktywności Lokalnej wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców gminy Fabianki.

W wymienionych powyżej dokumentach zakłada się realizację działań mających służyć rozwojowi społeczno – gospodarczemu, a co za tym idzie podniesieniu poziomu jakości życia obywateli. Konieczne jest, zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości.

Taką możliwość daje Program Aktywności Lokalnej, który jest opisem działań przewidzianych do realizacji na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Celem wsparcia jest ukierunkowanie działań mieszkańców na rzecz zwiększenia uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, natomiast w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji.

II. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina Fabianki to gmina wiejska o charakterze rolniczo – ogrodniczym, położona w powiecie włocławskim na ziemi dobrzyńskiej w województwie kujawsko – pomorskim. Fabianki leżą na szlaku komunikacyjnym Włocławek – Lipno – Toruń, Włocławek – Dobrzyń nad Wisłą – Płock. Teren Gminy Fabianki zajmuje powierzchnię 76,1 km², co stanowi 5,17 % powierzchni Powiatu Włocławskiego. W skład Gminy wchodzi 22 miejscowości, które tworzą wspólnotę 16 sołectw takich jak: Fabianki, Bogucin, Chełmica Duża, Chełmica Mała, Chełmica Cukrownia, Lisek, Nasiegniewo, Skórzno, Szpetal Górny, Świątkowizna, Wilczeniec Fabiański, Nowy Witoszyn, Stary Witoszyn, Kulin i Krępiny.

Liczba mieszkańców wynosi 9.986 osoby, z czego 5.018 to kobiety i 4.968 to mężczyźni - źródło USC Fabianki (stan na XII 2021 r.).

Specyfikę naszej gminy na poziomie lokalnej społeczności stanowi umiejscowienie nieopodal osiedli pełnych przepychu i majątności – „enklaw biedy”, których mieszkańcy są przeważającymi klientami GOPS.

Dominującymi powodami przyznania pomocy było: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, szczególnie w rodzinach dysfunkcyjnych, niepełnych i wielodzietnych, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm. Niejednokrotnie problemy te były ze sobą sprzężone, a oprócz obniżenia materialnego poziomu życia determinantem negatywnych odczuć stało się bezrobocie oraz pogorszenie stanu zdrowia zarówno psychicznego jak i fizycznego mieszkańców. Dysfunkcje opiekuńczo - wychowawcze w rodzinach (zaniedbania edukacyjne i wychowawcze, nieumiejętność pokazywania wzorców) rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. Rolniczy charakter gminy, a także bark zakładów pracy spowodował, że najliczniejszą i najbardziej dotkniętą długotrwałym bezrobociem jest grupa kobiet i mężczyzn bez wykształcenia, bądź z niskim wykształceniem, a także brakiem odpowiednich kwalifikacji. Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni decydują się na niskopłatną pracę dorywczą, jeśli umożliwi im ona godzenie opieki nad osobami zależnymi. Brak pracy i perspektyw na lepsze jutro oraz niska wiara we własne siły i możliwości powodują marginalizację i zaprzepaszczenie potencjału osobistego, co skutkuje wykluczeniem społecznym. W ostatnich latach przybyło w gminie starszych osób, które ze względu na brak możliwości zapewnienia opieki ze strony najbliższej rodziny wymagają usług opiekuńczych.

By poprawić sytuację mieszkańców zasadna jest realizacja nowych narzędzi w postaci Programu Aktywności Lokalnej. Z przeprowadzonej przez nas analizy wynika, że to kobiety stanowią liczniejszą grupę poszukującą pracy oraz korzystającą z pomocy GOPS. Kobiety, jako matki, nierzadko pozbawione wsparcia partnera mają ogromny wpływ na proces wychowania i socjalizację młodego pokolenia. Dzieci nie znajdują oparcia w swoich rodzinach, nie mają stworzonych odpowiednich warunków rozwoju, powielają niewłaściwe wzorce, co potęguje problemy zarówno szkolne jak i wychowawcze. Rodziny te zagrożone są marginalizacją, a rosnące w nich dzieci mają utrudniony start w dorosłe życie, przyjmują bierną postawę, stają się kolejnym pokoleniem uzależnionym od pomocy OPS. W związku z powyższym nasuwa się wniosek, iż wobec osób i rodzin należy podejmować różnego rodzaju działania (zarówno sprawdzone, jak i nowatorskie) oraz na bieżąco modyfikować świadczoną pracę socjalną. Stanowi to również o tym, że coraz więcej osób i rodzin wymaga wsparcia nie tylko finansowego, ale specjalistycznej, interdyscyplinarnej pomocy oraz animacji społecznej. Sytuacja ta powoduje konieczność podjęcia działań skierowanych na wsparcie społeczności lokalnych, wypracowaniu metod radzenia sobie z problemami społecznymi i zjawiskami marginalizacji społecznej, zarówno wśród dorosłych jak i wśród dzieci i młodzieży.

Powyżej zaprezentowano jedynie najważniejsze problemy prowadzące do społecznego wykluczenia mieszkańców naszej gminy. Nie są to oczywiście wszystkie grupy zagrożone tym zjawiskiem. Jest jeszcze wiele innych grup, którym wykluczenie społeczne silnie zagraża, są to między innymi osoby nadużywające alkoholu czy matki bądź ojcowie samotnie wychowujące/y

dzieci. Na podstawie przedstawionych danych widać, że w pierwszej kolejności należy zaprogramować działania służące wzmocnieniu mieszkańców gminy w samodzielnym rozwiązywaniu problemów poprzez rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej. Istotne jest również udzielenie właściwego wsparcia osobom niepełnosprawnym – grupom licznym w gminie i zarazem szczególnie podatnym na marginalizację i wykluczenie społeczne. Równie ważne jest podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny. W tym zakresie należy przeciwdziałać dysfunkcjom opiekuńczo - wychowawczym, które osłabiają rodziny, a tym samym nie pozwalają w pełni zaspokoić potrzeb rozwojowych dziecka. Odpowiedniego wsparcia należy także udzielić osobom dotkniętym lub zagrożonym ubóstwem, bezrobociem. Istotnym zagadnieniem jest również przeciwdziałanie uzależnieniom, negatywnie wpływającym na kondycję lokalnej społeczności.

Programu Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działanie lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnych poprzez włączenie ich w życie społeczne, ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnych poprzez:

- 1) inicjowanie grup samopomocowych,
- 2) edukację społeczną,
- 3) zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach,
- 4) budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności,
- 5) promowanie działań wolontariatu,
- 6) udostępnianie informacji o dostępnych usługach,
- 7) kształtowanie więzi społecznych na terenie gminy.

Budowanie zintegrowanego społeczeństwa pozwoli na to, aby osoba, rodzina w trudnych sytuacjach życiowych mogła uzyskać wsparcie i pomoc ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Program Aktywności Lokalnej pozwala także na realizację zadania, które nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej ustawa o pomocy społecznej która mówi, że należy osobom i rodzinom umożliwić przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem więc pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, poprzez wspieranie ich i podejmowanie działań w wysiłkach zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Głównym celem „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Fabianki” jest rozwój społeczny przez aktywizowanie lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego.

Wśród celów szczegółowych należy wymienić:

- 1) zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup społeczności,
- 2) zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnego partnerstwa),
- 3) zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- 4) zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej,
- 5) zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans;
 - a) osób niepełnosprawnych,
 - b) długotrwale bezrobotnych,
 - c) młodzieży,
 - d) osób starszych
- 6) prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
- 7) zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych osób pozostających poza rynkiem pracy,
- 8) aktywizacja społeczna i zawodowa świadczeniobiorców pomocy społecznej poprzez wspieranie ich wyjścia lub powrotu na rynek pracy,
- 9) promowanie postaw prospołecznych,
- 10) integracja społeczna mieszkańców gminy Fabianki.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej będzie skierowany do:

- 1) poszczególnych społeczności lokalnych,
- 2) osób z konkretnego środowiska,

3) klientów pomocy społecznej,

4) osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia (różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb).

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, m.in. klienci pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, matki samotnie wychowujące dzieci i młodzież oraz osoby starsze.

V. PLANOWANE DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Ze względu na specyfikę, jak też różnorodność występujących problemów społecznych, Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez objęcie wsparciem konkretnych grup i osób.

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1) działania realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 2) z aktywizowanie lokalnych zasobów ludzkich i instytucjonalnych oraz wykorzystanie ich zasobów do rozwiązywania lokalnych problemów,
- 3) wsparcie działań indywidualnych i programów środowiskowych np.: spotkania z grupami docelowymi,
- 4) poszukiwanie alternatywnych środków na finansowanie lokalnych inicjatyw,
- 5) promowanie działań prorodzinnych – zminimalizowanie dysfunkcji w rodzinie poprzez prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę relacji członków rodziny,
- 6) inne, wynikające z aktualnych potrzeb, zgodnie z celami programu.

VI. NARZĘDZIA PRACY

Do realizacji Programu Aktywności Lokalnej zastosowane będą następujące narzędzia:

- 1) **praca ze społecznościami lokalnymi** – polegająca na pobudzeniu do działania mieszkańców bądź organizacji, które tworzą daną społeczność w celu wzmocnienia pomiędzy jej członkami poczucia wspólnotowej identyfikacji i więzi,
- 2) **tworzenie grup samopomocowych** – aktywne działania skierowane na wspólne pokonywanie problemów natury psychicznej albo socjalnej, które dotyczą odbiorców programu albo ich bliskich,
- 3) **partnerstwo lokalne** – program zaspakajania potrzeb społeczności, w oparciu o ich własny potencjał, służy budowaniu szerokiej sieci współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami i mieszkańcami w celu wywołania pozytywnych zmian w danej społeczności,
- 4) **wydarzenia lokalne** – celem tych działań jest aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zaangażowanie jej członków w procesie przygotowania, realizacji organizowanego przedsięwzięcia, którymi mogą być pikniki, zabawy, mecze, rajdy itp.,
- 5) **kampanie społeczne** – rozumiane jako działania skierowane do określonej grupy docelowej, której celem jest doprowadzenie do wzrostu, zmiany myślenia, zachowania wobec określonego problemu społecznego.

VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

Efekty Programu Aktywności Lokalnej:

- 1) integracja społeczności lokalnej i grup społecznych poprzez:
 - wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,
 - wzrost zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- 2) aktywizacja osób wykluczonych społecznie, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.

Aby aktywnie wspierać rozwój lokalny wdrażany Programu Aktywności Lokalnej zakłada:

- 1) planowanie i realizację zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców,
- 2) skuteczne i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów,
- 3) wzrost pozytywnych relacji między mieszkańcami,
- 4) zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne swojej gminy,
- 5) poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Fabianki,
- 6) powstanie lokalnych grup działania,
- 7) stały monitoring potrzeb środowiska,
- 8) aktywizację osób wykluczonych,

- 9) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 10) usprawnienie przepływu i dostępu do informacji,
- 11) realizację projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- 12) podwyższenie jakości realizowanych zadań.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Gminy w Fabiankach,
 2. Inne Jednostki lub Podmioty;
- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - c) Dzienny Dom Pobytu w Urszulewie,
 - d) Dzienny Dom „Senior+” w Świątkowiznie,
 - e) Powiatowy Urząd Pracy,
 - f) Publiczne Szkoły Podstawowe,
 - g) Organizacje pozarządowe,
 - h) Inne osoby prawne i fizyczne, w tym przedsiębiorstwa prywatne,
 - i) Biblioteka,
 - j) Kluby sportowe,
 - k) Przedszkola,
 - l) Lekarze rodzinni i pielęgniarki,
 - m) Policja,
 - n) Kuratorzy,
 - o) Kościół.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródła finansowania działań podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej można zaliczyć między innymi:

- 1) środki pochodzące z budżetu gminy,
- 2) środki z funduszy Unii Europejskiej,
- 3) środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych programów aktywności lokalnej;
- 4) środki z innych źródeł zewnętrznych, w tym darowizny i sponsoring.

X. MIEJSCE I OKRES REALIZACJI

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie na terenie Gminy Fabianki w latach 2022 - 2026.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco jako proces ciągły przez realizatorów programu aktywności lokalnej, które będą kierowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. Wszystko po to, by określić korelację zmiany przyswojonych wzorców, by wymiar zaangażowanej energii, czasu i potencjału został zbilansowany w stosunku do osiągniętych rezultatów.

Działania o charakterze środowiskowym w ramach Programu Aktywności Lokalnej chcielibyśmy skierować do jak najszerzej grupy mieszkańców Gminy Fabianki, by podjęte inicjatywy utożsały Ich z życiem społecznym i zamortyzowały proces ewentualnego wykluczenia. Program będzie realizowany na zasadach wspierających mieszkańców w ich samodzielności w dążeniu do poprawy jakości życia. Zakładamy, że wszelkie działania podjęte w ramach PAL będą się wzajemnie przenikać i uzupełniać, co wpłynie na poprawę funkcjonowania uczestników w środowisku przez włączenie ich do działań na rzecz lokalnego społeczeństwa oraz na zwiększenie poczucia odpowiedzialności za samych siebie i całej społeczności lokalnej.

Uzasadnienie

Zgodnie z art 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Rada Gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Fabianki na lata 2022 – 2026 służy realizacji działań na rzecz integracji i aktywizacji społecznej oraz rozwiązywania problemów społeczności lokalnej, a także zapewnieniu współpracy i koordynacji działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w celu zaspokojenia potrzeb członków społeczności lokalnej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu określonych grup społecznych.

Wdrożenie i realizacja Programu Aktywności Lokalnej umożliwi aplikowanie o środki zewnętrzne, w tym środki z funduszy europejskich.

W związku z powyższym uzasadnione jest przyjęcie niniejszej uchwały.